Saffari Bywyd Gwyllt

Ffocws y Pwnc

Pethau byw a'u cynefinoedd, planhigion ac anifeiliaid a gweithio'n wyddonol.

Crynodeb

Mae gweithgareddau'r pwnc hwn yn annog plant i weld safleoedd claddu fel llecynnau pwysig i amrywiaeth o fywyd gwyllt. Maent yn annog y plant i archwilio gwahanol gynefinoedd ac edrych ar y safleoedd claddu o onglau gwahanol. Drwy ymchwilio i fân-drychfilod, cynefinoedd a choed, a hefyd rhywogaethau Prydeinig pwysig fel Draenogod, Cacwn, Cennau a Choed Yw, bydd y plant yn defnyddio ac yn datblygu sgiliau arsylwi a chofnodi a hefyd technegau gwaith maes syml.

Dyma'r gweithgareddau: Coed Cyfareddol, Gwarcheidwaid Gwyrdd, Mania Mân-drychfilod, Canfod Cynefin, Canfod Cennau, Creaduriaid Cartrefol - Draenogod, Cacwn, Nadroedd Defaid, Gwenoliaid Duon.

CSBC, CA1 a CA2

Sgiliau Allweddol

Ymchwilio
Arsylwi
Cwestiynu
Dosbarthu
Adnabod
Cofnodi
Mesur

Geiriau Allweddol

Cynefin
Amodau
Mân-drychfil
Cen

Cysylltiadau Cwricwlwm

Mae'r pwnc hwn yn helpu i ddatblygu gwybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth y disgyblion mewn Gwyddoniaeth, Daearyddiaeth ac ABaCh.

CSBC

Deall y Byd
Y Byd

Dyfarniad John Muir

Darganfod
Archwilio
Gwarchod
Rhannu

Rhowch gynnig ar y gweithgareddau hyn os ydych yn gweithio tuag at unrhyw rai o'r bathodynnau canlynol:

Enfys – Edrych a Dysgu

Beavers – Gweithgaredd Archwilio

Brownies – Yr Amgylchedd, Ffrind i Anifeiliaid, Ymchwilydd Gwyddoniaeth, Y Tymhorau, Bywyd Gwyllt

Cybiau – Gweithgaredd Naturiaethwr

Guides – Anifail Prysur, Gwyddoniaeth

Sgowtiaid - Gweithgaredd Naturiaethwr, Gweithgaredd Cadwraeth Fyd-eang

Canfod Cennau

Mae mynwentydd a safleoedd claddu'n llefydd pwysig iawn i Gennau. Mae gan nifer o safleoedd claddu fwy na 100 o rywogaethau o Gennau ynddynt. Gellir meddwl amdanynt fel llochesi i Gennau. Mae'r gweithgareddau a awgrymir yn cynnig ffyrdd amrywiol i blant ymchwilio, archwilio a dysgu mwy amdanynt.

Canlyniadau Dysgu

Bydd y plant yn gwneud y canlynol:

- Deall bod Cennau'n gallu bod yn bob siâp, maint a lliw
- Defnyddio tystiolaeth i gefnogi eu syniadau

Adnoddau

Chwyddwydr, papur tynnu llun, tâp mesur, ffenest camera, camera, deunyddiau tynnu llun, e.e. pensiliau, pensiliau lliw, pinnau ffelt duon main, pasteli, papur a llyfrau braslunio.

Canfod Cennau

Ffotograffau Golwg Fanylach ar Gennau

Grid Golwg Fanylach ar Gennau

Cwestiynau Allweddol

Beth sy'n tyfu ar gerrig beddau?

Cyflwyniad

Edrychwch yn fanylach ar un o'r cerrig beddau sydd ag enghreifftiau da o Gennau a'i chyflwyno i'r plant. Defnyddiwch y wybodaeth yn y pecyn hwn i rannu ffeithiau diddorol amdanynt. Gyda fflachlamp a chwyddwydr, ewch ar Helfa Cennau a chwiliwch weddill y safle claddu i ddod o hyd i ragor o esiamplau. Tynnwch sylw at y ffaith mai nid dim ond ar gerrig beddau maent i'w canfod, ond ar waliau, adeiladau, coed, palmentydd, giatiau ac ati. Faint maent yn gallu eu gweld? Pwy sydd wedi dod o hyd i'r cen yn y lle mwyaf anarferol? Ydyn nhw i gyd yr un fath?

Syniadau ar gyfer Gweithgareddau

1. Dewis her – Gyda phartner, bydd y plant yn dewis her oddi ar y daflen *Canfod Cennau*. Gallent ddewis un her o bob un o'r tri grŵp:

Ymchwilio – Darganfod a Gwneud – Siarad!

2. Beth sy'n tyfu ar gerrig beddau? – Mae tri math o Gen – chwiliwch am enghreifftiau ac edrychwch arnynt yn ofalus. Ydych chi'n gallu dod o hyd i gerrig beddau sydd â Chennau Crystiog, Deiliog a Phrysgwyddog arnynt? Cofnodwch eich darganfyddiadau ar y daflen *Golwg Fanylach ar Gennau* a'u cymharu. Defnyddiwch chwyddwydr i edrych arnynt yn fanylach. Gallech dynnu eu llun yn fanwl hefyd.

Sesiwn i Bawb

Chwiliwch am eich hoff Gen. Dangoswch i grwpiau eraill y Cen a oedd fwyaf diddorol yn eich barn chi. Esboniwch pam a thynnwch lun agos ohono gyda chamera.

Yn Ôl yn yr Ysgol

- Defnyddiwch y ffotograffau o'r Cennau a archwiliwyd i greu oriel o luniau.
- Defnyddiwch y ffotograff a gyda ffenest camera neu ffrâm fechan, dewiswch ran o'r Cen yn y llun yr hoffech dynnu ei lun/ei fraslunio/baentio yn fanylach. Llenwch eich tudalen gyda golwg fanwl ar y patrymau a'r lliwiau rydych chi wedi'u darganfod.

© Frank Dobson

Cen – Dewch i Ymchwilio

Ymchwilio	Darganfod a Gwneud	Sesiwn Sgwrsio
Cymharwch faint ac ymddangosiad y Cen rydych chi wedi'i ddarganfod ar y cerrig hynaf a'r rhai mwyaf newydd. Beth rydych yn sylwi arno?	Edrychwch ar y Cen drwy chwyddwydr. Tynnwch lun y patrymau rydych chi wedi dod o hyd iddyn nhw.	Mae gennych chi 60 eiliad i ddweud wrth eich partner beth rydych yn ei wybod am Gen. Ewch amdani!
Mae mwy o Gen ar ochr ogleddol y fynwent. Ydi hyn yn wir?	Gwnewch fraslun o'ch hoff Gen.	Gyda phartner, sefwch o flaen carreg fedd sydd â llawer o wahanol fathau o Gen. Cymerwch eich tro i ddisgrifio i'ch gilydd yn fanwl ymddangosiad un Cen - heb ddatgelu pa un. Ydi eich partner yn gallu dyfalu pa un ydi o, o'r disgrifiad rydych chi wedi'i roi?
Pa arwyneb sydd orau gan y Cen? Sut rydych chi'n gwybod?	Argopïwch amlinell llawer o wahanol fathau o Gen. Ydych chi'n gallu dod o hyd i ddau gyda siâp tebyg?	Ceisiwch berswadio eich partner i hoffi eich hoff Gen. Disgrifiwch pam mai hwn yw eich hoff Gen a pham ddylai eich partner ei hoffi hefyd.

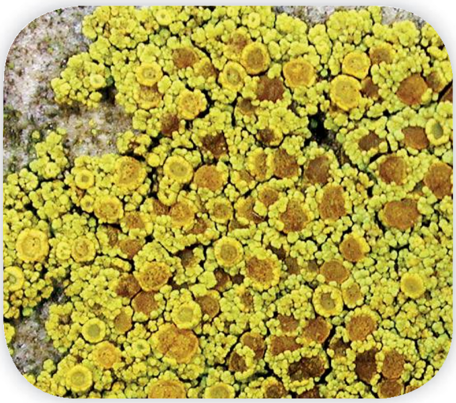

Lluniau © Frank Dobson

Gofalu am Erw Duw

Golwg Fanylach ar Gen

Crystiog

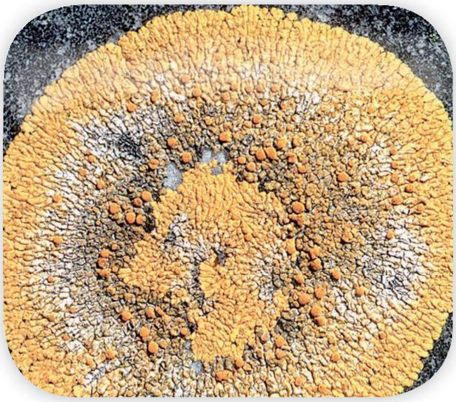

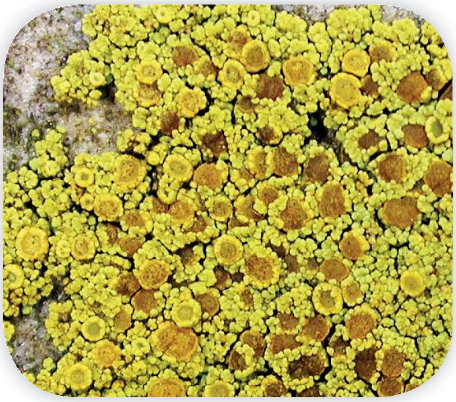

Deiliog

Prysgwyddog

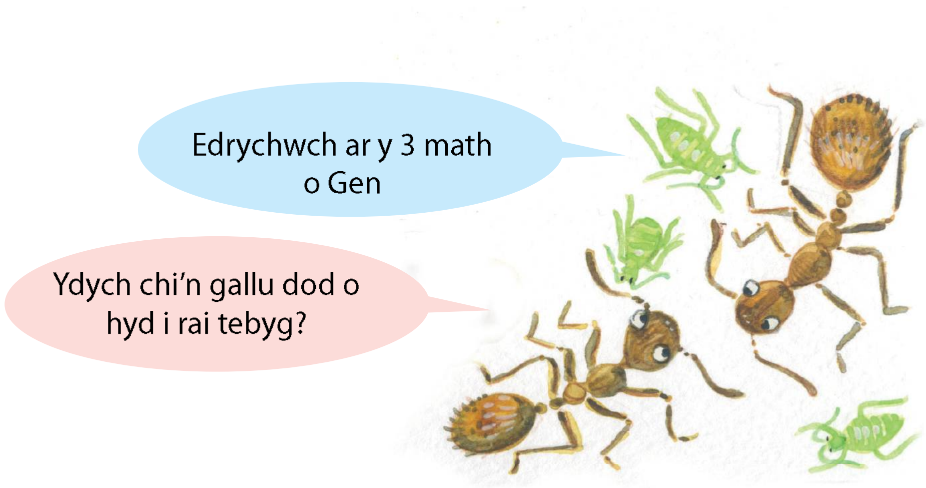

Lluniau © Frank Dobson

Golwg Fanylach ar Gen

Carreg Fedd	Crystiog	Deiliog	Prysgwyddog
1			
2			
3			
4